

جعانته ای اسکوچ بلک

The Indispensable

Desperately Required

Fearful Book! 1992

تفتیش عقاید

دبورا بکراش

ترجمه مهدی حقیقت خواه

فهرست

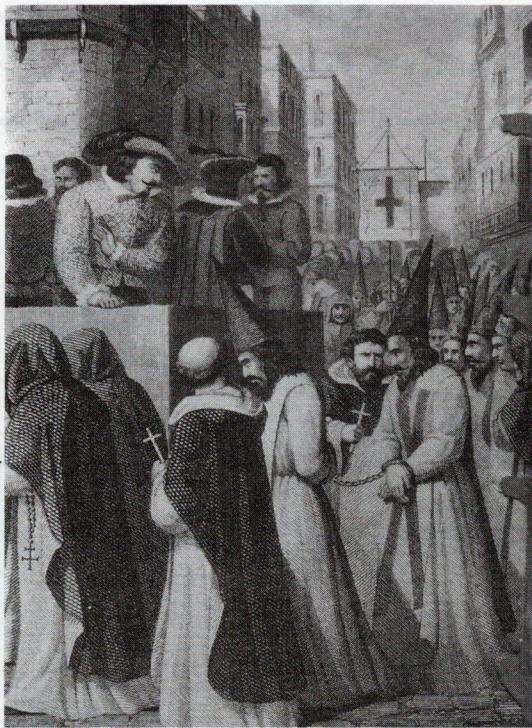
رویدادهای مهم در تاریخ تفتیش عقاید	۶
پیشگفتار: تفتیش عقاید چه بود؟	۹
۱. برپایی تفتیش عقاید	۱۵
۲. ساختار دستگاه تفتیش عقاید	۳۱
۳. تفتیش عقاید اسپانیایی	۵۱
۴. مجازات گناهکاران	۷۷
۵. قریانیان مشهور تفتیش عقاید	۹۷
۶. زوال تدریجی تفتیش عقاید	۱۲۷
یادداشت‌ها	۱۴۰
واژه‌نامه	۱۴۳
برای مطالعه بیشتر	۱۴۵
دیگر آثار مورد استفاده	۱۴۶
نمایه	۱۴۹

پیشگفتار

تفییش عقاید چه بود؟

«تفییش عقاید» موجودیتی یک سویه نداشت. صرفاً نوعی بازجویی، نوعی دادگاه، یا اتاق شکنجه نبود، هر چند غالباً تمام این عناصر را در خود داشت. تفییش عقاید، به بیان دقیق‌تر، عبارت بود از هیئت‌های داوری بسیار مجهر که کلیساي کاتولیک می‌کوشید از طریق

آن‌ها به یکپارچگی اندیشه و عمل دینی دست یابد و آن را حفظ کند. برای این منظور، کلیسا به کارگزاران خود، که مأموران تفییش عقاید نامیده می‌شدند، اختیار داد که کسانی را که ممکن بود اعتقادات یا اعمالشان مغایر آموزه‌های کلیسا باشد بیابند.

بسیاری از زندانیان، هنگامی که از سوی دادگاه تفییش عقاید به بدعتگذاری محکوم می‌شدند، اعدام می‌شدند. در این جا، بدعتگزاران محکوم شده را نگهبانان به مرکز شهر می‌برند تا در چوبهٔ مرگ سوزانده شوند.

مردان و زنانی که با چنین اتهامی رویرو می‌شدند زیر فشار قرار می‌گرفتند تا مجبور به اعتراف شوند. گاهی این فشار جنبهٔ روانی داشت، اما در بسیاری موارد شکنجه شدید جسمانی بود. برخی از این فشارها جان به در می‌بردند و آزاد می‌شدند و برخی زندانی می‌شدند یا برای اعدام به مقامات کشوری تحويل داده می‌شدند.

متولد اروپا اعضای کلیسای کاتولیک بودند. کلیسا، در لوای یک سلسه پاپ‌های مقتدر، که در دوره پاپی اینوکتیوس سوم به اوج رسید، به استقرار نوعی پادشاهی پاپی که بر زندگی سیاسی و معنوی اروپای غربی تسلط داشت نزدیک شد.

در دهکده‌های قرون وسطایی، ساختمان کلیسا مهم‌ترین بنا بود. اهالی از صدای ناقوس کلیسا زیاد فاصله نمی‌گرفتند و تقریباً تمام فعالیت‌ها از درون کلیسا اداره می‌شد. مردم در کلیسا غسل تعمید داده می‌شدند، در سرتاسر زندگی خود شعایر دینی را دریافت می‌کردند، و سپس در زمین وقفی کلیسا دفن می‌شدند.

مسائل حقوقی نیز، و به ویژه وصیت‌نامه‌ها، که مستلزم انتقال مالکیت زمین بود، از طریق کلیسا حل و فصل می‌شد. اکثر فرسته‌های آموزشی از طریق کلیسا ارائه می‌شد، چون بنابر قاعده روحاییان عملاً تنها کسانی بودند که می‌توانستند بخوانند و بنویسند.

اما قدرت کلیسا، در اوج اقتدارش، مورد تهدید قرار گرفت. در بخش‌هایی از اروپا، کاتولیک‌ها شروع به فاصله گرفتن از آموزه‌های سنتی دینی کردند. مردم معمولی ثروت و دنیاطلبی بسیاری از اعضای سلسله مراتب کلیسایی – مثلاً اسقف‌ها و کاردینال‌ها – را محکوم می‌کردند. در عین حال، از نبود تقوا و قابلیت‌های آموزشی نزد برخی از کشیشان محلی که در میانشان زندگی می‌کردند، نگران و دلخور بودند.

چرا نظام پاپی دستگاه تفتیش عقاید را برپا کرد

در قرن دوازدهم اعتقاد عمومی بر این بود که تنها یکپارچگی در امور دینی می‌تواند صلح و امنیت را در جامعه اروپایی تضمین کند. از این رو کلیسای کاتولیک دستگاه تفتیش عقاید را بر پا کرد تا از آن به عنوان سلاحی برای مقابله با تهدیدهای فرضی نسبت به قدرت معنوی اش استفاده کند. پاپ‌ها متوجه این نکته نیز بودند که شک کردن در آموزه‌های کاتولیکی قدرت سیاسی چشمگیر کلیسا را زایل خواهد کرد. به هر قیمتی که شده باید تهدیدهایی که متوجه قدرت سیاسی و معنوی کلیسا بود حذف یا خنثی می‌شد.

در قرن دوازدهم و طی سده‌های پیاپی پس از آن، دیدگاه‌های متفاوت در خصوص دین تصویرناپذیر انگاشته می‌شد. مردم عقیده داشتند که شک کردن در آموزه‌های کاتولیکی به بی‌نظمی و آشوب در زندگی روزمره، مناقشه داخلی، اغتشاش اجتماعی، و خونریزی منجر خواهد شد.

دستگاه تفتیش عقاید به منظور جلوگیری از بروز چنین حوادث فاجعه‌آمیزی طراحی

قدرت مقام پاپی

دستگاه تفتیش عقاید شامل روحانیان قدرتمند و کارگزاران آن‌ها می‌شد که نظام بازجویی‌ها، دادگاه‌ها، و زندان‌ها را، که به «اداره مقدس» مشهور شد، اداره می‌کردند. دستگاه تفتیش عقاید در قرن سیزدهم در فرانسه پاگرفت و در قرون وسطای پسین در سرتاسر اروپا گسترش یافت. دستگاه تفتیش عقاید اسپانیا که از همه بدنام‌تر بود چندین قرن دوام آورد، اما دیگر دستگاه‌های تفتیش عقاید در دوره‌های کوتاه‌تری رونق پیدا کردند.

از قرن پانزدهم به بعد، پادشاهان اروپا از دستگاه تفتیش عقاید برای خلاص کردن خود از شر مخالفانی نظری ژاندارک، که نمی‌توانستند آن‌ها را از راه جنگ یا دیپلماسی خنثی سازند، استفاده کردند. هر چند، تفتیش عقاید در سرتاسر تاریخش آلت دست کلیسای کاتولیک بود. کلیسا در نیمه سده شانزدهم شروع به از هم گسیختگی کرد، اما «اداره مقدس» در زیر اقتدار پاپ در رم باقی ماند.

در پایان قرن دوازدهم، کلیسای کاتولیک، به رهبری پاپ که در رم اقامت داشت، مهمنهاد در اروپا بود. این کلیسا از بسیاری جهات وارث امپراتوری روم شمرده می‌شد. «کاتولیک» از واژه‌ای یونانی به معنای «همگانی» مشتق می‌شود و به راستی تقریباً تمام مردم

یک تصویر قرون وسطایی مراسم عشای ربانی کاتولیکی را نشان می‌دهد. کلیسای کاتولیک، به مثابه مهم‌ترین نهاد در اروپای غربی، بر زندگی سیاسی و معنوی مردم تسلط فوق العاده‌ای داشت.